

JORDI

SETMANARI INFANTIL

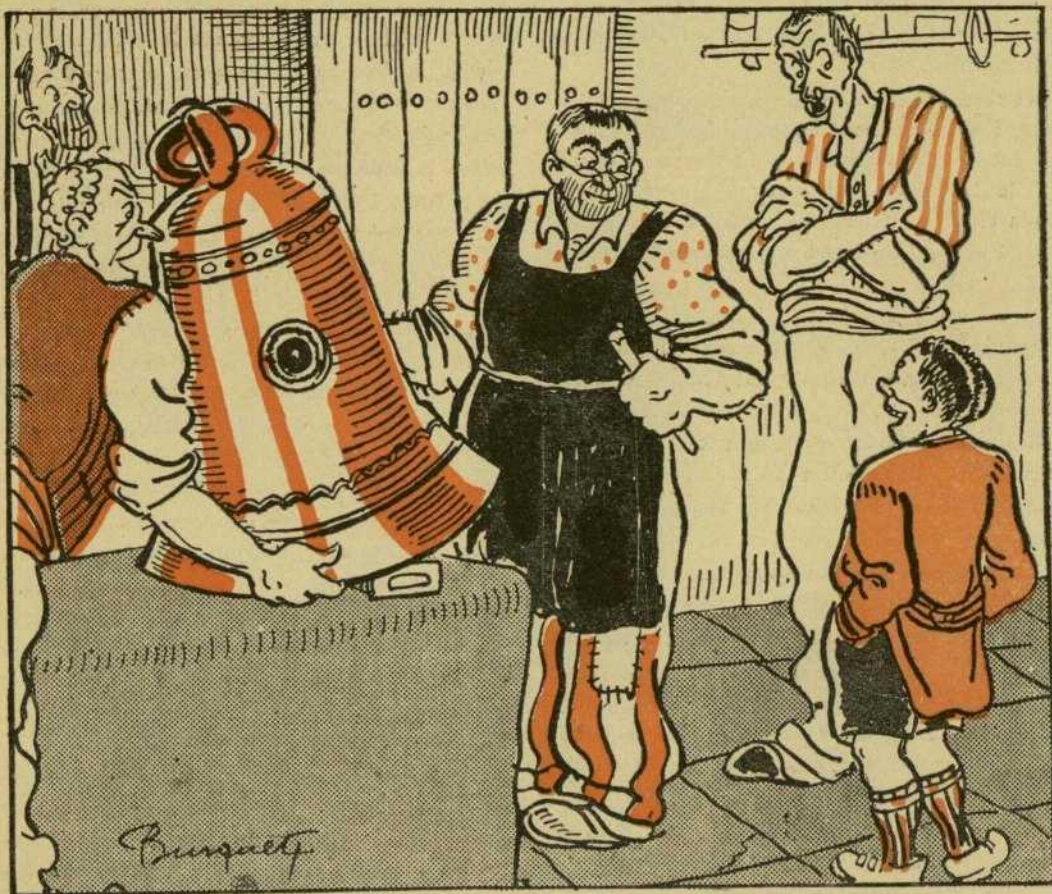

Any I

19 de juliol de 1928

Preu : 20 cèntims

Núm. 22

- Que t'agradaria fer campanes, menut?
- Bé prou que en faig sovint!

COSES DE TOT ARREU

EL JAPÓ DECORATIU

No ha desvetllat el Japó a Catalunya grans curiositats, llevat de l'admiració de mitja dotzena d'artistes, part dels quals, encara, l'ha vist a través de França. I és de doldre, perquè el Japó té moltes belleses que trasplantades a la nostra terra farien molt de goig.

El Japó té una literatura original i pintoresca, que produiria una excellent impressió. La poesia nipona és d'una elegància i una subtilitat extraordinàries. Els "haikai", popularíssims a l'imperi del Sol-Ixent, tenen tot l'aire i la varietat de les nostres corrandes, però amb expressió més alada, més espiritual.

Les rondalles són d'una dolçor i una tendresa infinita, i és també sensible que siguin poc conegudes. La més popularitzada a Catalunya és el mirall de Matsuyana; en canvi, a Amèrica, circulen en espanyol dotzenes de rondalles, editades, per cert, al mateix Japó, amb una estampació meravellosa.

La novella japonesa, ben adaptada, oferiria un aspecte nou per la nostra literatura. Predomina el caire cavalleresc, car en el Japó l'honor té encara molta estima.

El teatre és fort i massa primitiu, però hi ha alguna obra perfectament adaptable, si de l'original no se n'extreu res més que el joc de les passions.

El dibuix és d'un gran sentit decoratiu, d'una gran finor estètica i amb una característica: l'artista japonès ho estilitza tot. Hi està avesat des de menut. Jo us puc dir que tinc llibres de dibuix japonesos on s'estilitzen les coses més absurdes, aconseguint, però, línies ingràvides, d'una bellesa decorativa enorme. I el tema a vegades no és altre que un ventall o una fulleta qualsevulla.

Apelles Mestres, Feliu Elies i Clovis Eimeric, saben algunes coses del Japó, i Clovis fins ha donat a les lletres catalanes una novella que retrata amb notable fidelitat la vida japonesa actual.

✱

El Japó vell, el policròmic, el Japó de les tasses de té, mor. Ben tost no serà altre que matèria d'exportació. La japonesa moderna ja no calça sabates que li encongeixin els peus, ni el típic "kimono"... És una parisenca més, una mica esgrogueïda encara, els ulls oblics, però àgil i decidida com una europea.

Restava encara gran quantitat de tipisme i en les fotografies que donem a continuació hi ha una mostra de Japó vell. La casa de paper encerat i bambú, la japoneseta amb posat de papallona, les divinitats de bronze, els temples de marqueteria i laca, subsistiran molt de temps, perquè avui els pobles ja coneixen la valor que reporta el conreu del turisme. I el Japó que se sap exòtic pels europeus, vol servir una part de les seves tradicions en allò que no siguin visiblement incompatibles amb les necessitats de la vida moderna.

Convé conèixer el Japó, no amb aquests enramaments arrauixats que deixarien tot allò que és nostre i ben característic, per les coses de fora, sinó per tenir un concepte d'allò que és aquesta terra llunyana i aquesta raça cridada a tenir una gran intervenció en els afers mundials.

I convé de saber que, en el mateix Japó de les cases febles, que els terratrèmols i els incendis destrueixen a milers, però que fan com el fènix, renaixent de les seves cendres o de les seves runes, hi ha un Japó de grans magatzems, vies amples, automòbils, tramvies, amb edificis de quatre i cinc pisos, de caràcter plenament europeu.

L'únic dolorós serà que la vida acabi imposant al Japó la destrucció del passat, com l'ha imposat als pobles d'Occident. Avui encara resta una gran part del Japó tradicional, però progressen tant els nous costums, que l'amenaça és imminent.

FURÓ

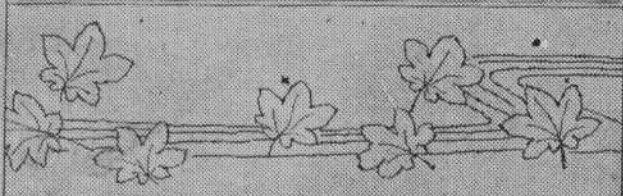
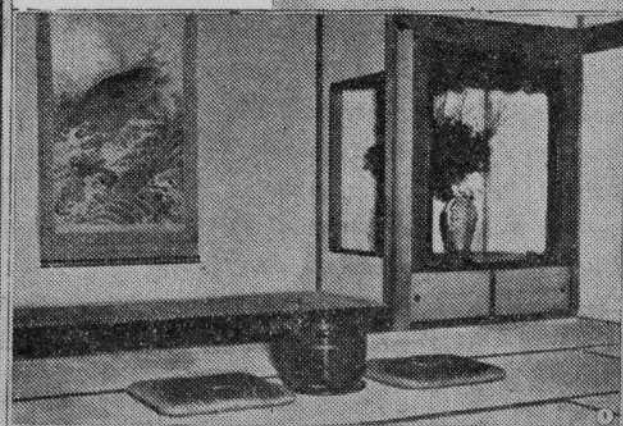
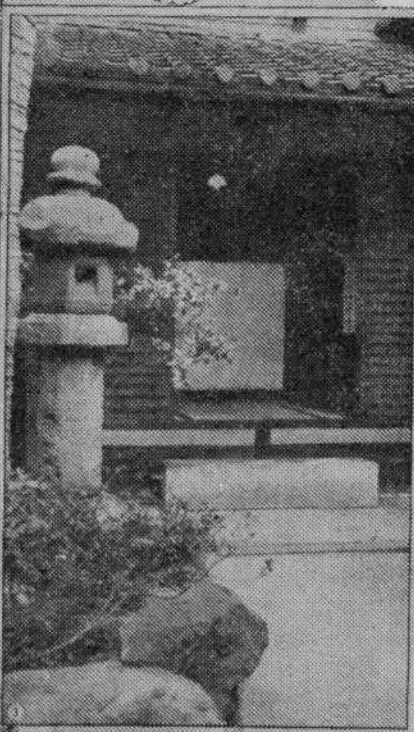
Un carrer japonès

Japoneses en un jardí.

Entrada d'una casa
típica japonesa.

Interior japonès.

LA GERRA DE TERRISSA

*En una balma xica i xafogosa,
perduda en la bardissa punxegosa,
vivíia un ermità, que cada dia
oïnt la gent del camp, com es planyia,
de passar sota aquella solellada
sense una gota d'aigua regalada,
pensà d'obrir un pou, i cercant eina
i triant lloc, es va lliurà a la feina.*

*Trobà una aigua excellent. La pagesia,
en passar per la balma com solia,
feia sempre el tragueta... També les bèsties
pateixen per la set moltes molèsties,
i l'ermità, pacient, a la bardissa,
va deixar-hi una gerra de terrissa
per beure els animals, bona pensada,
que de tots els passants fou celebrada.*

*Va anar-hi a beure el llop; ficà la testa,
i costant-li de treure, per fer festa,
per ganes de fer mal, esmicolada
la deixà d'una forta testarrada.*

*—Fas mal fet de trencar-la! Per ventura,
el beure de demà, a tu no l'apura?*

*—va dir-li la guineu. —Ca! Gresca i fora!
Qui sap si serem vius demà a aquesta hora!*

L'ermità, tot cordial, amb altre terra

*va pastar, l'endemà, una nova gerra,
i la deixà com sempre. A fer beguda
hi va tornar el llop, de correguda,
i també, amb el cap dins, sols per fer gresca,
la va trencar, beguda l'aigua fresca.*

*Féu l'ermità altra gerra, però amb calma
va estar-la vigilant des de la balma,
i va veure bé al llop, tot el que feia
i del seu bon propòsit com se'n reia.*

*---Trencar-la per què sí, no és cosa justa.
I altra gerra va fer... però de fusta.
La deixà com les altres. I altra volta
eixí el llop faceciós i poca-solta.*

*Ficà el cap a la gerra amb embranzida,
tenint per ben segura la sortida,
i quan va volè eixir, grans testarrades
per treure's aquell casc... però endebades!*

*Restà així presoner. Llavors el poble,
en tenir presoner el llop innoble,
l'apallissà tan fort per ben punir-lo,
que, a la fi, a cops de freixa, van occir-lo.*

.....

*Al llop li pervingueren tals flagells
per malfactor i no escoltar consells!*

CLOVIS EIMERIC

EL LLORO

EL QUE DIUEN LES BESTIOLES

On vares néixer? Vès quina pregunta! A Amèrica! Que no ho noteu amb la meva vèrbola? A l'Amèrica ubèrrima, de vegetació tropical, de selves inextrincables, en les afraus andines...

(Ja no hauria d'ésser lloro. Ens ha estat precis tallar palla. Hem tirat un feix de quartelles a la paperera.)

On vares aprendre les beceroles? Sota un bananer, a l'ombra de les amples fulles, de verdor maragdalena, gronxant-me en la més vincladissa de les branques, oint les cantúries dels ocellets "canoros"...

(Prou d'aquest color. No acabariem mai. Més quartelles a la paperera.)

On vares començar a fer la viu-viu pel teu compte? A Puerto Rico. El meu discurs fou en una festa a profit dels dissortats lloros muts. Ah, la caritat! Virtut divina, celestial generositat, gràcia de l'esperit liberal...

(Ai, la mare! Més quartelles al cove.)

Quins són els teus amics? Els polítics.

Quins són els teus enemics? Els antiparlamentaris.

Quina és la cosa que més t'agrada? Les guixes, els cigrons i el "Diari de Sessions".

Quina és la cosa que més t'empipa? Aquells homenatges d'un minut de silenci! I que hi hagi ximplés que diguin que el silenci és eloqüent! Oh, la gloriosa paraula, do meravellós dels homes i dels lloros, que tradueix en cadències prodigioses els pensaments i les idees! La paraula...

(Talleu. Maragall ho va dir infinitament millor i no ho volem publicar. Fora llaunes.)

Quin és el teu desig més ardent? Reunir una gèrnació imponent i llavors deixar el torrent impetuós de la meva oratòria que planés per damunt de tots els esperits oberts a la percepció de la meua paraula, convincent i clara, que ressonaria en mig la grandesa de l'espai, com un càntic de lloances fervoroses vers el creador de la nobilíssima facultat d'expressar els nostres desigs, les nostres pruibes, els nostres afanys, les nostres esperances, les nostres fretures, els nostres anhels, les nostres cobejances, amb una musicalitat divina que no supera el rossinyol ni la calàndria, que són els dos "liederistes" més populars de les selves. Perquè la paraula, facultat prodigiosa que a homes i lloros ens fa ésser extraordinaris, és la més excelsa, la més subtil, la més preclara de totes les facultats humanes i llorístiques; perquè la paraula...

(Segueixen un centenar de quartelles explicant el mèrit de la paraula. Hem dit al regent de la impremta que talli per on li sembli. Només volem fer constar que al final de la resposta del lloro d'aquest demana "llum i taquígrafs". No sabem què s'ha figurat de nosaltres aquest xerraire!)

L'ESCARABAT BUM-BUM

Del llibre d'En F. Maspons i Labrós, Jocs D'INFANTS, que acaba de publicar l'Editorial Barcino dins la seva "Col·lecció Popular".

Aquest joc és un bon xic pesat per al qui amaga. Aquest pobre ha de posar-se de genolls a terra, amb el cap a la falda d'un altre que està assegut i que és el que ha de vetllar que el que amaga no hi vegi gens ni mica. Els altres es posen al voltant del que està agenollat i, tot fent voltar els braços, van cantant al davant seu:

*Escarabat bum-bum,
posa-hi oli, posa-hi oli,
escarabat bum-bum,
posa-hi oli en el llum.*

Bon punt acaben de dir-ho, el que està assegut assenyala un dels que juguen, el qual ha d'avançar-se i donar un cop de mà

Pim, pam, conillam

a l'esquena del que amaga. Tota la gràcia d'aquest joc consisteix a enganyar bé aquest, perquè no conegui qui l'ha tocat.

Bon punt donat el cop, el que seu ha de dir:

Bernat, endevina qui t'ha tocat!

L'altre s'alça, i va a cercar aquell que ell creu que li ha donat el cop. Se'l carrega a coll-i-bé i el porta al que està assentat, el qual li diu:

—Què portes aquí?

I l'altre respon:

—Un sac d'ossos.

Si porta, realment, el que ha donat el cop, el que seu diu:

—Deixa'ls aquí, que són nostres.

I totseguit ha de parar aquest, el que ha estat caçat. I torna a començar el joc. Si no ho ha endevinat, el que seu ha de dir:

—Torna'ls allí, que no són nostres.

I, en sentir-ho, el qui porta la càrrega, ha de tornar-la al seu lloc i posar-se de nou amb el cap amagat a la falda de l'altre. I així comença el joc, fins que el que amaga endevina realment qui l'ha tocat.

També s'hi juga d'una altra manera. El que seu dona un nom a cadascun dels altres: rosa, clavell, estovalles, etc. Quan els altres acaben de cantar, diu: —Que vingui el clavell.—I el que es diu clavell, ha de donar el cop i l'altre ha d'endevinar-ho.

Per l'estil d'aquest són els següents, en els quals es canta:

*Pim, pam, conillam,
de la terra de l'aram,
la cistella balletera,
quantes banyes tens darrera?*

En donar el cop a l'esquena del que para, ell clou la mà, menys uns quants dits, que han de deixar-se alts. El que para ha d'endevinar el número de dits enlaire que hi ha. Si ho endevina, s'alça i l'altre passa en comptes d'ell. Si no ho endevina se li diu:

Si quatre,

(el nombre de dits que hi havia)

*haguéssis dit,
de penes hauries eixit.*

I torna a parar. El joc recomença, fins que ho encerta.

D'altres canten:

*De petim, de petam,
de la terra de l'aram,
la cistella,
vinagrera,
mala bala,
què és això
que faig jo ara?*

El qui s'avança fa diversos gestos o figures damunt l'esquena del que para. Per exemple, el *punxonet*, que es fa estirant el segon dit cap avall; la *parateta*, posant la mà de costat; i *passar farina*, fent anar la mà d'un costat a l'altre. Si el que amaga ho endevina, s'alça i amaga un altre en lloc d'ell. Si no ho endevina, tots els que juguen es posen a cantar:

*Punxonet haguessis dit,
de penes hauries eixit.*

I tornen a començar:

*Digodim, digodam,
de la terra que podam,
si diguera, no diguera,
què faig jo a la teva esquena?*

Van canviant-se fins que el de sota ho endevina. Ara, si el de sota tarda massa a endevinar-ho, heu de fer per manera que ho vegi perquè pugui endevinar-ho totseguit. Al capdavant jugueu per divertir-vos, i al·trament, fóra cançar massa un company vostre i venir-li a dir que és poc viu. Això ha de fer-ho el que li té el cap a la falda, sense que els altres se n'adonin, perquè perdrien la il·lusió.

CANÇONS DE COLGAR-SE AL LLIT

Si amb aquella cançó us feia mig passar la por, no per això deixeu de voler que la vostra mare us vingui a acotxar al llit i us ajudi a dir, fins que sou adormits:

*En aquest llit m'he ficat,
set àngels als peus, tres al cap,
quatre als peus, tres al cap,
la Verge Maria al meu costat
que me'n diu (aquí el nom)
dorm i reposa,
no tinguis por de cap mala cosa,
si cap mala cosa hi ha,
la Verge Maria te'n treurà.*

I també:

*Àngel de la guarda,
dolça companyia,
no em desempareu
de nit ni de dia.*

I per últim, aquesta altra:

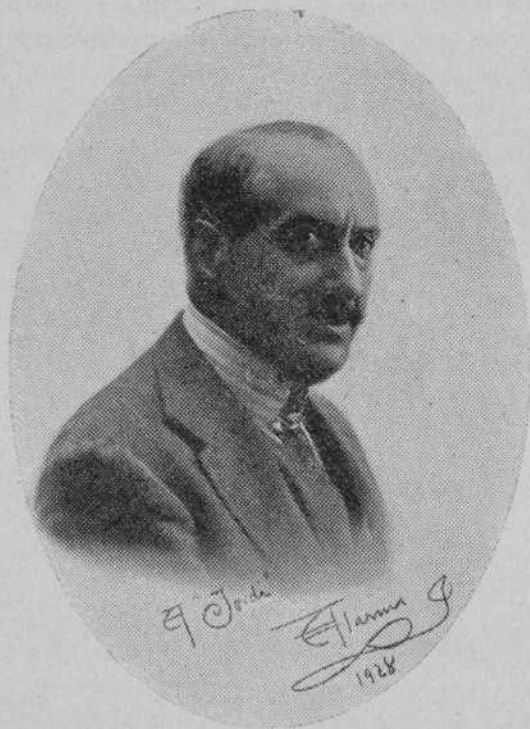
*Santa Mònica gloriosa,
mare de Sant Agustí,
us lliuro la meva ànima,
ara que vaig a dormir.*

LA INFANTESA DELS NOSTRES ARTISTES CONTADA PER ELLS MATEIXOS

US PARLA SALVADOR ALARMA

A tot arreu on es parla de teatre, de decoració, d'arts sumptuàries, sigui a Catalunya o fora d'ella, el nom d'En Salvador Alarma és popular. Té el notabilíssim escenògraf, un clar sentit de la llum i del color, una gran cultura tècnica, un bon gust depurat. Format com artista prop del notable escenògraf senyor Moragas, que li era oncle, aviat Alarma féu remarcables els seus mèrits, confirmats plenament avui dia.

És interessant de conèixer alguns detalls de la seva infantesa i per això els hi hem preguntat. Heus ací la seva resposta:

"Des de menut, fou molt gran la meua afecció pel dibuix, havent après les primeres nocions al Col·legi Borrell, del carrer Nou. Fou el meu mestre, el cèlebre restaurador de retaules i quadros antics Alexandre Plane-

lla, el qual em portà al seu taller per ajudar-lo en la tasca restauradora de quadros i pintures murals. Tenia jo llavors de 14 a 16 anys.

"Després vaig ésser deixeble en la pintura a l'aquarella del notable pintor Ramon Amades, passant més tard al taller del meu oncle, que per aquell temps pintava fent companyia amb l'Urgellés. El meu primer treball com escenògraf, una vegada posat entre els dos mestres, fou el d'ajudar-los a pintar el gran teló de boca del Liceu. Era quan es representava "La redoma encantada" i jo, en un teatret corria a reproduir les decoracions, que feia amb paper retallat, enginyant-me per fer els efectes de llum amb el reflex de les espelmes a través d'ampolles de vidre.

"Les estones que el treball em deixava lliures, pintava les decoracions d'un teatre de nois que tenia el fill de l'empresari de l'Eldorado En Manuel Farguell, i en època que regentava l'empresa el senyor Molas i Casas.

"En una ocasió, en el taller, m'havien dibuixat ja i estava a punt de pintar, una decoració pel Tivoli que representava el quadre de l'Atlàntida que surt en "Las mil y una noches", on la fantasia pictòrica de l'oncle havia bastit una ciutat sepultada en el fons del mar. Atret per la meua inspiració i menat pel meu afany de demostrar que també sabia posar color, el dia abans de colorir-lo, vaig llevar-me de matinada, adreçant-me tot seguit al taller, i donant-me pressa a pintar aplics i trossos.

"En arribar l'oncle restà sorprès, clavant-me un escàndol gros perquè jo havia invertit la tonalitat que ell havia assenyalat, però una vegada passada la seva indignació pel meu atreviment, reconegué que no estava del tot malament la meua obra i fou ajuntada a la resta del decorat.

(Acaba a la pàg. 10.)

DITES DE CAÇADORS

—Jo he caçat, a Xicago, amb un milionari que enlloc de bales utilitzava tòfones ficades en els cartutxos! No us he de dir si n'eren de saboroses les seves llebres i perdius!

Un caçador estiuejant tira a una perdiu i no la toca. Un pagès, que l'ha vist, es posa a riure:

—Vaja, que a cinc metres de distància i errar el tret!...

—Ha estat per avisar-la del perill... A mi no m'agrada matar de trasantó!

El guarda de consums al caçador que arriba amb el sarró buit:

—Porta res de pago?

—Encara no... Ara vaig cap al mercat!

Elogi del frigorífic:

—Veu? Amb el frigorífic, vostè congela la llebre, i així pot tornar de cacera tota la tongada de caça, amb el mateix animaló, sense necessitat d'entrar a ciutat amb el sarró buit! Estalviarà diners!

Un caçador, recorrent un indret que li és poc conegut, troba una pagesa:

—Perdoneu, mestressa... Vaig bé per arribar a X.?

—No ho sé pas, senyor...

—No em podeu dir si hi estic gaire lluny?

—No ho sé pas, senyor...

—Bé, però, en quina direcció s'escau X.?

—No ho sé pas, senyor.

El caçador, desficiat, perd l'educació:

—Em sembla que sou molt ase, mestressa!

—Oh, sí, sí, segurament... Però jo no m'he perdut!

Dos caçadors es creuen per una sendera, a mig matí i sota un sol que escaliva les pedres:

—Quina calor!—diu l'un.

—Sí—respon l'altre—; he apuntat a una perdiu i quan anava a tirar, xap!, cau als meus peus: havia mort d'insolació.

Tornant de cacera.

La mestressa de casa, sospitant amb raó de la traça del seu marit:

—Què vol dir aquest cartronet de 12'50 que porta lligat a la pota la llebre?

El marit, que no està mancat de serenitat:

—És que hi he posat l'hora en què l'he caçada!

Dos caçadors a l'estació, ja de tornada:

—Sembla que torneu de buit...

—Ca! Acabo de comprar una llagosta espantant... Al capdavant, la dona més s'ho estima!

El caçador terrible, en arribar al vedat, parlant amb el guarda:

—Ai, senyor... Mal temps! Des de l'any passat que no s'ha vist més caça per ací...

—No ho puc creure! No vaig pas venir a caçar jo l'any passat!

Tracamanya de caçador.

És sabut que el caçador té la vanitat de no tornar amb el sarró buit. Sobretot, li plau d'haver de declarar caça davant els guardes de consums. El senyor M., passa davant el consumer amb el sarró gonflat.

—Què porta el senyor?

—Dues llebres!

Paga el drets i segueix avant, però el consumer li va al darrera. És que un company del caçador, mofeta com ell sol, ha dit al consumer:

—L'ha enganyat! En porta tres de llebres!

—Farà el favor, el senyor, d'obrir el sarró?

El caçador es torna vermell. El guaita molta gent. Per fi, obra. Dintre el sarró no hi porta altra cosa que un feix de diaris.

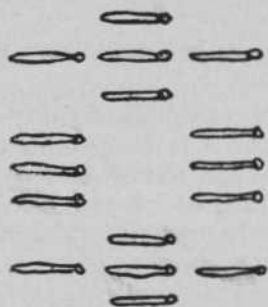
—Perdoni, senyor!—fa el consumer, comprènent la burla i rient.

I el caçador, es fa escàpol, entre la gresca de la gent.

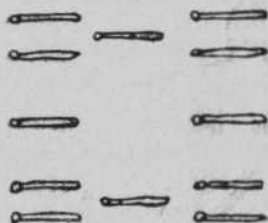
FACÈCIES D'ACÍ I D'ALLA

UN ENTRETENIMENT

Agafeu setze llumins o setze escuradents o setze cartronets i situeu-los tal com el dibuix següent indica:

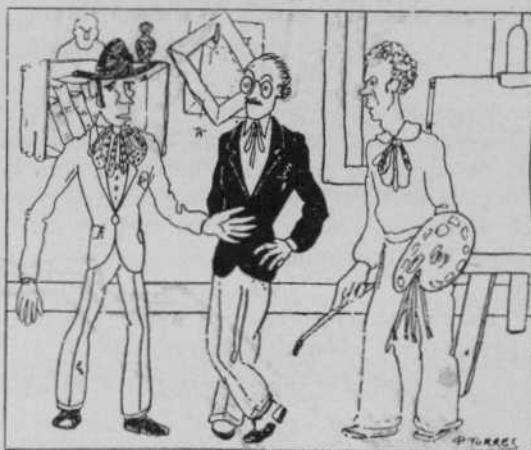
Observareu que comptades les línies que formen el carrat verticalment i horitzontal, sumen cinc a cada línia. Ara bé: treieu quatre llumins, o escuradents, o cartrons, i digueu als amiguets que resolguin el cas fent que les quatre línies sumin cinc com abans. Perquè no us hi encaparreu massa, ja us donem la solució ací mateix. Veureu que la solució es fa amb dotze llumins, només.

LA VIDA A XICAGO

A Xicago hi ha un crim cada setanta hores; un accident fatal cada cinc hores; un robatori amb fractura cada tres hores; un incendi cada hora; un robatori senzill cada vint minuts; una mort cada quinze minuts; una detenció cada set minuts; un accident greu, no fatal, cada quatre minuts, i aldarulls cada sis segons.

Però com que no tot ha d'ésser malestruc, hi ha un casament cada vint minuts, un naixement cada vuit minuts, i cada hora i mitja acaben una casa. Sense comptar que hi arriba un tren de viatgers cada 56 segons.

- Pintarem una perdiu, una llebre, un lluç, en el bodegó?
- Ah, no! Trumfes, raves, tomàtes... Jo sóc vegetarià!

"Com podeu suposar, no deixava jo de tenir entremaliadures ni estava mancat de ganes de jugar. En una ocasió havien pintat per una decoració un enrajolat d'aquells de quadrets blancs i negres i que tenia de servir aquella nit mateixa.

"Jugant amb altres aprenents, començarem a empaitar-nos, quan jo em vaig entrebancar amb la caixa dels colors. Tots els pots, coles i pintures caigueren escampats per aquell enrajolat del qual, com és de suposar, no se'n pogué aprofitar ni una rajola.

Tenia de pintar-se de cap i de nou i era tot molt precipitat perquè llavors es pintava damunt de roba. El resultat fou una enrabada del meu oncle, que em tragué del taller i no m'hi deixà tornar fins al cap d'un any, per bé que les relacions familiars continuessin igualment.

"Aquests detalls us diran que també feia dolenteries, que, naturalment, us he de recomenar no feu vosaltres... si us en sabeu estar!"

—És que acabaré estimant de veritat a l'Aurea...
 —Sí, ja me'n faig càrrec... Mentre no et surti al pas cap Tamariu de moda.
 —No, senyor Baldragues... L'Aurea ompla la meua vida...
 —Des d'aquest matí.
 —Està equivocac; des de fa molt de temps; només que no se m'havia ocorregut casar-me... Però el meu prometatge amb la Nuri, m'ha fet posar amor al casori...
 —Com se coneix que la Tamariu no és tan bonica com tu creies.

—Vostè avui està tocat del bolet!
 L'insult no molestà, ans al contrari, alegrà a l'interessat. Estava posant en pràctica el seu raonament d'abans: inspirava un afecte, el nodria, l'engrandia, l'irritava... Hi havia en ell tota la subtilitat entremaliada d'un Balzac... Cent Tamarius, aquella tarda, no haurien aconseguit llevar de la testa d'En Ferran la imatge de l'Aurea.

CAPÍTOL XIII

Els mosquits músics

De part de nit, dues persones esperaven el senyor Baldragues amb els braços oberts. La Nuri volia saber coses. En Blai esperava encarregar-li certs tràmits pertinents a l'Aurea. I el vell agosarat, comprenent que era molt necessari a tots, es disposà a treure partit de l'ocasió.

La primera que anà a trobar-lo fou la Nuri.
 —Què! Ha sabut alguna cosa?
 —Després de donar moltes voltes i de resistir per tu, només que per tu, dues absentes, un whisky i un vermut—el senyor Baldragues plaia de justificar poc a poc la inversió de les mil pesetes—he pogut atrapar-lo... Creu que m'ha costat! Qualsevol l'atrapa a les tardes!... L'he trobat, per fi, a l'Eldorado... Que cars són els seients!

—Sol?
 —Sol.
 —I després?
 —Anà al Royal a prendre l'aperitiu...
 —Sol?
 —No, amb olives.
 —Ara se sent gracios vostè?
 —No t'enrabiïs, Nuri. Les olives m'han tornat a la boca... En Ferran saludà un amic... Fixa't bé que dic "un amic"... Que no ho entenguessis malament... I l'he deixat ara, ara mateix, que ja no li restava més que una oliva i un dit de sifon... No trigaria a venir!
 —Bé; aquesta nit, ja ho sap, si surt, vostè també... Vull saber completament la vida que porta!
 —La sabràs... Tu refia't de mi!

bé—es deia el minyó, parlant tot sol—, em faig estimar de l'Aurea, la sostrec de l'amor de l'oncle Blai... I aquí ve l'embolic. Escàndol a casa; l'oncle, fet una fera, em treu del seu costat; la Nuri, ferida en el seu amor, fa ali amb l'oncle... I aquest em deshereta. I què fan llavors el senyor Ferran i la senyora Aurea, plançó d'Adam i Eva, corrent pel món amb molt d'amor, però sense pa?... Tot justament avui m'interessa que l'oncle em bestregui diners pel sastre... He aconseguit que aquest englobi el compte que li dec amb el de la roba que tindrà de fer-me i tot això justificarà una bestreta regular, de la qual una meitat passarà honradament al sastre i l'altre... He de pagar avui mateix uns comptes que em podrien comprometre! Ferran, convé reflexionar!... No cal dir, per això, que l'Aurea és mereixedora de tots els sacrificis, àdhuc el de treballar. Només que ha d'ésser una cosa molt difícil això de trobar ocupació... L'oncle rep sovintment peticions de plaça i he observat que rara és la vegada que les pot atendre... Tanmateix, fariem una bona parella l'Aurea i jo! Bé és veritat que si els dos haviem de treballar tot el dia com a negres, no se pas on la fariem la parella! Així i tot... Seria decent que visquéssim en una mateixa casa l'Aurea i jo, casada ella amb l'oncle Blai i jo amb la Nuri? No fóra un perill que, pel bé de tots dos, convindria esquivar?... I aquest senyor Baldragues... què hi surt guanyant amb les seves insinuacions?"

Hauria continuat sotmès a les incoherències del seu magí exaltat, si una llamborda presumida, que li havia donat per sobresortir més que les altres, no l'hagués tingut uns segons fent tintines, a punt de caure i d'ésser la riota de la gent.

A En Ferran li féu gràcia l'empassegada, però aquesta fou providencial, car el serenà quelcom, tornant-li el sentit de la realitat.

Dissortadament, el record de l'Aurea s'havia arrapat al seu pensament i totes les seves divagacions anaven a l'aiguabarreig d'un mateix galze: la bellesa marejadora de la seva futura tia.

Mentre En Ferran passejava a la babalà, bastint castells en l'aire, la Nuri i l'Aurea es lliuraven de ple a la tasca agradosa de triar robes.

L'Aurea escollia; la Nuri, fos que tingués per més selecte el gust de la seva neboda, fos perquè en aquells instants la capfiquesin temes de més palpitant interès que la moda, deixava triar, com si la roba no fos realment per ella.

—Et plau aquest "crêp"? I aquesta "charmeuse"? I aquest "tricot"?

—Què et semblen a tu?
 —Ah! A mi, bé... A mi m'agraden totes les robes!
 —Doncs, les que més t'agradin...
 I l'Aurea triava.

—Què bonic és aquest "tisú" d'argent pel vestit de núvia! Oi que és majestuós i dóna idea de la grandesa del moment?... Però, Nuri, en què penses?

En efecte, la Nuri estava abstreta, guaitant sense veure. Sentia en el seu cor aquella apretada de mans que materialment ha-

via fet mal a l'Aurea. La pregunta d'aquesta, la féu enrogir lleument.

—Sí, em sembla que sí, que ha d'escaure molt bé a la meua cara... i més encara a la teua!

I ràpidament, la Nuri abandonà la cadira, prengué amb els seus dits un pany de la roba valuosa i l'estengué damunt el cos de l'Aurea.

—Faries goig de veritat... Semblaries una Verge... Així, amb el vel de núvia.

La veu de la Nuri cedí quelcom en el seu to agut, com si li fallessin a la noia els registres vocals. S'escurà el rogal i rebrant l'accent normal, continuà:

—Sí, sí, molt bé... Trio aquest "tisú". No cal parlar més de l'assumpte.

Quin fenomen s'havia produït en el cor de la Nuri? De cop i volta recobrà la seva animació externa, i ja fou ella, veient més robes, la que escollí; però després de comprovar la conformitat de l'Aurea.

Acabada la tria, la modista anà per prendre mides.

—Prengui la mida, estimada Germaine—la modista era francesa—, a la meua cosina. Som molt semblants, i ultra això, jo no sé perquè, però la roba feta per a ella, a mi m'escau admirablement... Així ho diu En Ferran.

Aquesta vegada fou l'Aurea la que es tornà vermella i més encara en observar que la Nuri la contemplava fixament.

—I què sap En Ferran d'aquestes coses!—objectà amb certa agror l'Aurea—. Per a tu són els vestits i a tu és a qui han de prendre la mida...

La Nuri féu una mitja rialla i, besant a l'Aurea, ofegà la seva protesta amb un petó.

—Si som iguals, bogeta! Què té més? T'enrabiars per una broma que se m'ha ocorregut de cop i volta, sense pensar que poguessis enrabiarte?

L'Aurea encara es tornà més vermella.

—Però, si jo no m'he enrabiada!... Si això mateix li hauria contestat a En Ferran, si hagués estat aquí... Què saben els homes de les coses de les dones?

La Nuri renovellà la rialla, encara amb més força.

—Ben dit! Ben dit! Ni tan sols saben conèixer el seu propi cor i pretenen enfondir en els aliens... Vaja, Germaine, no fem enrabiada a la meua cosineta i prengui'm les mides a mi... i a ella, perquè aviat vindrà aquí pels seus vestits de núvia... No és això?

L'Aurea notà que la vergonya la sufocava. A penes tingué ànim per a contestar amb un moviment afirmatiu.

Germaine, realitzà escrupolosament la seva tasca, i després de prometre que aniria a mostrar-les-hi a les dues xicotes els "últimissims models" que arribarien de París d'un moment a l'altre—fantasia pura de modista hàbil—, les acompanyà fins a la porta.

L'operació tornà a les dues dones el domini que una ratxada espiritual, un dubte, una angoixa, semblava haver-les torbat. Quin pensament havia sotraguejat el sistema nerviós de la Nuri? Quina subtilitat de percepció tenen les dones, que l'Aurea descobrí

—Debut de la Tamariu a l'Eldorado? Ja sé on és aquell que jo cerco!

I deixant el diari, s'encaminà al popular teatre de varietats de la plaça de Catalunya.

Entrà en el pati, durant la projecció d'una pel·lícula i esperà que encenguessin la llum. No s'havia pas enganyat. Allí hi havia En Ferran, sol en una llotja, esperant que eixís la debutant.

El senyor Baldragues s'adreçà resoltament a la llotja.

—Egoista! Sabies que debutava la Tamariu i a despit del que m'agrada aquesta dona... tu, res, sense dir-me ni paraula! Mal amic!

—Com que per vostè totes les dones són un fàstic!

—Sí, com a dona, sí. Fins aquesta em fa fàstic! A mi m'interessa com artista!

—Sí, ja! Vostè és un peix que es porta l'oli!

Sortí la Tamariu, una dansarina formidablement decorada, però escassament estimable en el seu art.

—Es eixerida...—declarà En Ferran—. I sembla molt esvelta!

—Fuig, home, fuig! Si això és un taller d'escenografia! Tot són pegats de pintura! Saps que et dic? Que val més un dit de l'Aurea... que dic ara, l'Aurea! de la Nuri vull dir, que aquesta baldafa amb decorat i tot!

—No em parli de l'Aurea, perquè ella té la culpa que jo estigui aquí!

—I ara! Us heu citat en un teatre?...

—Què s'empatolla ara vostè! Bé està l'Aurea per venir a trobar-me! Avui m'ha tractat amb un desdeny com mai... Li havia dit abans mil necetats i ella no s'havia queixat, i avui, per no res, li ha donat per enfilar-se! És una estúpida, capaç d'haver-se enamorat de l'oncle Blai!

—Tu no sents això que dius... Avui t'has deixat la finura a casa! Ja suposo que parles per despit, però ja et vaig dir que si li parlaves d'amor t'engegaria més enllà de la vall de Santes Espines! I si no t'hi ha enviat, dona't per content. Ja ha fet prou!

—Sí! Vostè, rigui! Però ja el voldria veure a vostè interessat per una mossca com l'Aurea...

El senyor Baldragues no saltà, perquè no el prenguessin per un altre Tamariu. Es mossegà el llavi inferior i quelcom digué que les oïdes d'En Ferran no copsaren.

—Sí, ja sé que deu dir vostè: que li fa fàstic!...

El senyor Baldragues, que havia dominat ja la punyida, es clavà a riure:

—No hi passo! Fàstic la que va a ésser esposa del meu millor amic! El que et deia és que a mi no m'interessa cap dona. Ni l'Aurea, encara que li reconegui els mèrits!

—Te raó... Veu? En una altra ocasió qualsevulla, m'hauria interessat la Tamariu, per caprici, per vanitat... Però vostè m'ha recordat l'Aurea i adéu il·lusions "tamarinesques"!

—Tu has d'ésser més hàbil; no persegueixis a l'Aurea directament, però fes que ella es vegi obligada a recordar-te a totes hores... Com? Ah! Espavila't! Prova d'inspirar un afecte, no dreix-lo d'amor callat i soferit, sàpigues engrandir-lo, exasperar-lo i ella et vindrà a tu vençuda i sense resistència.

—I per què no ets tu també bona amiga? Què et passa amb En Ferran? La veritat, tu digues tota la veritat, que si jo puc esvanir cap error ja ho faré... Tu parla.

I el senyor Baldragues esperà la confessió, comprenent que la sort li posava a les mans un element per a resoldre els seus plans.

La seva finalitat única era de separar, fos com fos, a En Blai de l'Aurea. Però, no lliurant aquesta a En Ferran, sinó esperant que la noia, despitada potser i si tot sortia bé—el senyor Baldragues jugava a la rifa i esperava la "grossa"—anés a parar naturalment als seus braços amb tots els ets i uts de la llei.

La Nuri, es resolgué a parlar amb claredat:

—Sospito que En Ferran fa l'aleta a l'Aurea, i no per mi, sinó per la felicitat de l'oncle, vull saber-ho de cert, per evitar que qualsevol dia passi un drama. Ho vol, vostè, exposat amb més brevetat?

—No filla... Ets tan precisa que sembles un discurs dels moderns. A tu tant te fa que En Ferran t'estimi o no... Tu el que vols és que no es riguin d'En Blai!

I el senyor Baldragues, amb una inventiva extraordinària, arranjà una resposta:

—No, no sé res d'això, però ho sabré... Alguns diners et costarà filla, perquè jo estic més pelat que una rata, i seguir a En Ferran costa moltes pessetones... Saps? Com que és tan amic d'anar de gresca!

—Ja l'entenc... El cas difícil estarà en que jo no tinc diner...

—Demana'n al teu oncle!

—No, miri. De moment, tinc mil pessetes, que són per pagar la factura de la modista... L'aniré a veure dient que retrassi la presentació del rebut... Més endavant ja m'arranjaré jo...

—Has dit mil pessetes?

—Què! Creu que no n'hi haurà prou? Ai, Verge Santa! I després els homes diuen que ells no despenen!

—No, dona, no t'esveris! Vull dir que amb mil pessetes, sóc capaç de saber fins allò que menjarà demà En Ferran!

—Sobretot, molta reserva!... Que En Ferran no se n'adoni!

—Fuig, dona! Per què m'has pres? Per un detectiu de pa sucat amb oli? Jo li trepitjo l'ombra i ni es queixa l'interessat! Ja ho veuràs! Apa, dona'm aquestes mil pessetones, que aquesta mateixa tarda començo la meua tasca diplomàtica!

La Nuri obrí un cofret i tregué d'ell deu bitllets de cent pessetes.

—Tingui...

El senyor Baldragues els prengué amb la punta dels dits; després amb no menys finura, els diposità a la cartera, empenyent aquesta a la butxaca interior de l'armilla per a major seguretat, i eixí al carrer.

—Per on deu córrer aquesta tarda En Ferran?—es preguntà, ja en funcions d'espia.

Anà a casa el seu cirabotes, i sense asseure's, agafà un periòdic i llegí els anuncis d'espectacles...

qualcom d'agressiu en unes senzilles paraules, sense importància, de la Nuri?

Sortiren ja discutint de modes, com si no es recordessin dels misteriosos rampells passats.

L'Aurea deixà a la porta de casa seva a la Nuri i empenygué la tornada a la casa pròpia. Ja hi era a la vora, quan li eixí al pas En Ferran.

—Sola!—digué aquest, fingint una gran sorpresa.—Llavors em permetràs que t'acompanyi...

—No—contestà formalment l'Aurea.—No està bé que m'acompanyi cap jove...

—No?—féu, lleument contrariat, En Ferran.—Abans no pensaves així!

—El passat és passat... Avui tinc compromís...

—Però si sóc el teu cosí!

—Cosí? Un cinic, ets tu! Creus que et perdonaré fàcilment l'apretada de mans d'aquest matí?

—The fet mal?

—Més del que et puguis imaginar!... Has oblidat que era la promesa de l'oncle i que amb mi venia la teva promesa.

En Ferran tingué un moment d'audàcia.

—Vols que et digui la veritat? Doncs, escolta: et dic que m'agrades més que la meua promesa.

L'Aurea, dominant els batecs del seu cor, fingí una rialla sorollosa.

—Quina gràcia m'has fet! Que et creus que d'aquesta manera em faràs passar el mal de la mà?

—Però, és que encara et fa mal?—i En Ferran intentà agafar-li la mà.

—Ves-t'en... Em fa mal i me'n farà molt de temps... I perquè no hi tornis més, ho contaré tot a En Blai.

Això era només una amenaça que féu extremir a En Ferran.

—No siguis cruel, cosineta. Prometo no tornar-hi mai més, però tu prome-te'm que no et conservaràs tan maca...

—Sí, eh? Ves a riure't de qualsevulla altra!—digué l'Aurea, i deixidament continuà el seu camí, deixant palplantat al minyó.

Però... No us penseu. Aquelles paraules amoroses, li havien fet més mal que l'estreta de mans.

I a En Ferran, el desdeny final, l'havia ferit en el seu orgull.

—Presumida! Crec que a despit de l'oncle i de la cosina acabaré per estimar-la, i si això ve, hi haurà un escàndol! I gros que serà!

En entrar En Ferran en el pati del palau d'En Blai, topà amb el senyor Baldragues.

—Muixoni! Ni una sola paraula a ningú... Sap, senyor Baldragues que començo a enamorar-me de veres de l'Aurea?

El senyor Baldragues eixí més content que un ginjol.

CAPÍTOL XII

La Nuri

La Nuri, per bé que freda, indiferent per l'amor, que ni el cercava ni el defugia, tenia, així i tot, una susceptibilitat exagerada. Amb el seu instint de dona, havia endevinat que En Ferran no l'estimava, havia descobert aquella estreta de mans a l'Aurea, i la ganya de dolor que aquesta féu confirmant la força amb què havia estat executada, i en el seu amor propi de dona, senti la fuetada de la infidelitat.

Enganyada per les assiduitats del seu cosí, havia arribat a creure en l'amor d'aquest, i no deixava d'afalagar-la la conquesta. Això i l'egoisme natural de conservar el benestar que els donaria la fortuna de l'oncle, li havien fet amable el matrimoni i estava disposada a anar-hi, si no amb passió, amb simpatia.

No ignorava que com que el matrimoni imposa una llarga llista de sacrificis, si no se l'accepta amb plaer, resulta una càrrega aplanadora, però iudicant-se estimada per En Ferran, imaginava que s'acomodaria fàcilment a la nova vida.

Allò que resultava inadmissible, era que En Ferran, ni tan solament de promès, sabés mostrar-se discret.

Què significava aquella estreta tan exagerada? Pretenia destruir, no solament la pau de la Nuri, sinó la possible felicitat d'En Blai i de l'Aurea?

Si així era, no ho consentiria pas! Avisaria a l'Aurea del perill. "A l'Aurea?" I si l'Aurea estava d'acord amb el jove? "A vegades aquestes noietes que semblen sinceres i tan franques, són capaces de portar a vendre el diable!... Potser serà cosa d'inspeccionar, de cercar la veritat...". Sí, sí! Cercar la veritat! Però a qui aniria? A les criades? Mai! Massa xerraires!... El senyor Baldragues... Aquest, aquest sí que és llest i capaç de servir-la... Li coneixia a bastament la flaca; li'n faria present d'una caixa d'havans i d'una altra de bombons i era home vençut.

La Nuri era d'una tenacitat invencible. Pres un camí, difícilment l'abandonava.

—Veure el senyor Baldragues!—es digué.

I aquella mateixa tarda, pretextant una migranya afrosa, és negà de fer tertúlia amb En Ferran, el qual se n'alegrà, no del mal—no tenia tan mal cor—, sinó de la llibertat que li atorgava. Aquell dia debutava la Tamariu a Eldorado i a En Ferran li havien elogiat molt les gràcies d'aquesta dona. Les coses li sortien bé per què sí.

En Blai, sortí després de dinar, per anar a prendre cafè a casa la promesa; el senyor Baldragues anava també a eixir, quan la Nuri li féu un senyal perquè restés a casa.

—Bé! Això jo no puc ni suposar-ho! No agradar-li tu, que més que mai, convé que la troca no s'emboïqui!

El vell astut es posà a l'aguait:

—Hola! Aquesta em crida! Quelcom passa de nou! En Ferran haurà fet alguna niciesia? Anem amb prudència, que ara quan estigueren sols, cuità a dir el murri:

—El meu honor no corre perill, oi, Nuri?

La Nuri féu una ganya desdenyosa i murmurà:

—Si ha de fer gresqueta amb allò que li vull dir, més val que no comencem! Hem de parlar seriosament!

—Tenrabies? Ai, que malament et veig, Nuri! Seré formal, però abans, deixa'm dir-te que estàs encisadora amb aquesta bateta rosa...

—Bé... Ha acabat de dir niciesies? Doncs, al gra. Veiam: quin judici té fet vostè d'En Ferran?

La pregunta, com una escopetada, no deixà d'impressionar al senyor Baldragues. Coordinà en un segon els seus pensaments i per respondre més assenyadament, digué, per asserenar-se:

—En quin sentit?

—En tots.

—Ah! Com a home un galant minyó, ni alt ni baix, regular de carns...

—Això ja ho sé—interrompé, despitada, la Nuri—. Em refereixo a la seva part moral...

El senyor Baldragues estava indecís. On volia anar a parar la cosineta del seu amic?

—Segons allò que tu entenguis per moral... Que li agraden les dones? Si tu li plaus, més que les altres, pots viure tranquil·la.

—Sembla que vostè ja em va entenen. I si jo no li sóc tan agradable com les altres?

—Bé! Això jo no puc ni suposar-ho! No agradar-li tu, que faries dentetes als mateixos àngels!

—Estalvi's frases cursis... Què sap vostè de la vida d'En Ferran? Vostè és el seu company en moltes de les seves calaverades. Parli'm amb claredat que no li sabrà greu...

—Bah! Tot això deuen ésser gelosies!

—Però, vol fer el favor de contestar concretament a la meua pregunta? Quin home més belluguet! Es passaria la vida fent catúfols!

—No t'enrabiïs, Nuri... Cadascú és com Déu l'ha fet... Altrament, jo no li conec, contra això que tu dius, aventures de cap mena a En Ferran...

—Però, vostè no sap si estima o si persegueix a alguna dona... de bé?... Vaja! Si té alguna altra xicoteta?

—Veus com et surten les gelosies?

—Gelosies, o no gelosies, vol fer-me la mercè de respondre d'una vegada?

—Què et diré... Em sembla que passaràs algunes angúnies, perquè...

—Sí, digui, no hi fa res... Té un altre amor, oi?

—Fuig, dona, tot t'ho fas tu mateixa! Anava a dir que no li sé cap tripijoc d'aquests!

—Vostè no vol ésser bon amic meu!

El conill. — No sé pas quin gust hi troben els homes en l'aviació!

UNA PREGUNTA

—Què li sembla, doctor? Vostè creu que tenint jo la gota puc prendre banys de mar?

—Per què no? Al mar no li vindrà d'una gota!

ENDEVINALLA

—És sabut que canviem les dents. Quines són les darreres?

—Les postisses.

DE TRISTAN BERNARD

Hi havia hagut a un poble un terratrèmol i els pares de família, temorencs de noves sotregades sísmiques, enviaren llurs infants a casa els parents que vivien lluny.

Tres dies després, rebien la major part de pares, la lletra següent:

"Envieu-nos un terratrèmol, però, entorneu-vos els infants!"

L'EDAT DE LA NENA

—Quants anys tens, maca?

—No ho sé pas... Quan jo vaig néixer la mamà tenia trenta anys... Ara en té vint-i-vuit.

ESTATUES GEGANTS

Els moderns han volgut rivalitzar amb els antics, tan amics de fer escultures monstres. Damunt un illot del 'lac Major, hi ha una estàtua de Sant

Carles Borromeu en bronze i coure forjat que mideix 25 metres d'alçària. Els muniquenes, amb el seu Bavaria, no arriben a tant, car l'estàtua només té 16 metres. A Puy, coronant el penyal Comelle, que munta 132 metres per damunt la població, hi ha la famosa estàtua de Nostra Dona de França, fosa amb els canons de Sebastopol i de 25 metres d'alçària. L'estàtua de la Llibertat, a Nova-York, té 46 metres. El nostre monument a Colom té seixanta metres fins el peu de la figura, i Colom sol, set metres més.

DIOGENI

Diògeni, el filòsof, féu apartar a Alexandre perquè li tapava el sol. Hauria fet el mateix en un estiu com el que patim?

La Rosalia és tan petita, que d'un ventall en diu "un fred".

FURÓ

El diumenge, al camp de futbol; i el dilluns, en anar a l'escola

EL BOLET MARAVELLÓS

A collir flors i bolets
se'n van contents i alegrets.

Al bosc s'han entretingut
i els sembla que s'han perdut.

Ve entusiasmat el petit:
— Un gran bolet ha sortit!

Mes quan tot just l'ha arrencat
que un vent molt fort s'ha girat

El vent, que esdevé huracà
ell i bolet, fa enlairà.

Per seguir al seu germanet
corren darrera el bolet.

El vent providencial
els mena a la llar pairal.